

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

Λουξεμβούργο, 13.12.1997

Τοπική ώρα: 17.30

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

Κυρίες και κύριοι,

Είχαμε σήμερα μία δύσκολη, αλλά πιστεύω πολύ επιτυχημένη συνεδρίαση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ολοκλήρωσε μέχρι στιγμής την εξέταση θεμάτων τα οποία μας ενδιέφεραν ιδιαίτερα και στα θέματα αυτά έδωσε, πιστεύουμε, ιστορικές απαντήσεις.

Πρώτον, όπως ξέρετε, χθες πάρθηκε μία απόφαση για τη νέα διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την Κύπρο και τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

Δεύτερον, πάρθηκε μία απόφαση η οποία αφορά το συντονισμό των μακροοικονομικών πολιτικών στο στάδιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ).

Και οι δύο αυτές αποφάσεις ανοίγουν ένα νέο κεφάλαιο στην ιστορία της Ε.Ε..

Ποιές ήταν οι επιδιώξεις μας σ' αυτές τις διαπραγματεύσεις:

- Πρώτη επιδίωξή μας ήταν να προχωρήσει η διεύρυνση και να προχωρήσει με τη συμμετοχή της Κύπρου. Ίσως πουν μερικοί ότι αυτό ήταν λίγο ως πολύ αυτονόητο, γιατί υπήρχαν σχετικές αποφάσεις εδώ και καιρό. Στη συζήτηση αποδείχθηκε ότι ορισμένοι είχαν κάποιους ενδοιασμούς, σε σχέση με τη συμμετοχή της Κύπρου στις ενταξιακές διαδικασίες. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έδωσε μια σαφέστατη απάντηση και οι διαδικασίες διαπραγμάτευσης με την Κύπρο θα προχωρήσουν. Και θα προχωρήσουν, όπως ακριβώς είχαν αποφασιστεί.
- Το δεύτερο σημείο που μας ενδιέφερε ήταν η διεύρυνση να μην περιοριστεί σ' ένα στενό κύκλο, αλλά να είναι μια ευρύτερη διαδικασία, η οποία να αγκαλιάζει όσο το δυνατόν περισσότερες χώρες και ιδίως να αγκαλιάζει τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης (τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία) και να δίνει έτσι δυνατότητες στην Ελλάδα να διαμορφώσει όλο και στενότερες σχέσεις με τις χώρες αυτές.
- Ένα τρίτο σημείο, το οποίο ήταν ανοιχτό, ήταν η Ευρωπαϊκή Διάσκεψη. Όπως γνωρίζετε, η Ευρωπαϊκή Διάσκεψη ήταν μια σύλληψη, η οποία βασιζόταν στη σκέψη ότι θα γίνει ένα σχήμα για να συμμετάσχει και η Τουρκία. Η Ευρωπαϊκή Διάσκεψη, όπως διαμορφώθηκε, είναι ένα σχήμα διαφορετικό από εκείνο που είχε αρχικά σχεδιαστεί. Είναι ένα σχήμα ανοιχτό, στο οποίο θα συμμετάσχει ίσως η Τουρκία, εφόσον το θελήσει, αλλά όχι μόνον η Τουρκία. Θα μπορούν να συμμετάσχουν και άλλες χώρες και ενδεικτικά εμείς αναφέραμε στις συζητήσεις ότι μελλοντικά θα μπορούν να συμμετάσχουν και άλλες χώρες της Βαλκανικής.

Όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Διάσκεψη, για να έρθω σ' αυτό το σημείο, εμείς είχαμε πει από προηγούμενη συνεδρίαση του Συμβουλίου Κορυφής ότι θα πρέπει να πλη-

ρούνται ορισμένες προϋποθέσεις για τη συμμετοχή μιας χώρας στη διαδικασία αυτή. Το κείμενο των Συμπερασμάτων, το οποίο θα πάρετε, περιγράφει αυτές τις προϋποθέσεις. Θα τονίσω τις εξής:

- Οι χώρες πρέπει να ακολουθούν μια πολιτική σεβασμού της κυριαρχίας, της ακεραιότητας και του απαραβίαστου των εξωτερικών συνόρων της Ε. Ε.
  - Θα πρέπει να σέβονται τις αρχές του Διεθνούς Δικαίου και να αποδέχονται τη δικαιοδοσία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης για την επίλυση των εδαφικών διενέξεών τους.
  - Να αποδέχονται το δικαίωμα κάθε ευρωπαϊκής χώρας, που πληροί τις προϋποθέσεις, να συμμετάσχει στην Ε.Ε., να προσχωρήσει στην Ε.Ε.
  - Και τέλος, να αποδέχονται τις αρχές πάνω στις οποίες στηρίζεται η Ε.Ε., δηλαδή το σεβασμό των ατομικών δικαιωμάτων, των ελευθεριών, το κράτος δικαίου κ.λ.π.
- Το να «αποδέχονται», όπως θα δείτε, προκύπτει σαφέστατα από το κείμενο. Δεν σημαίνει απλώς μία δήλωση, η οποία να θεωρείται αυτονόητη ή να γίνει με μια γενική μορφή. Σημαίνει, επίσης, ότι θα υπάρξει μία δέσμευση, μέσα από τη διαδικασία συμμετοχής στη Συνδιάσκεψη, για να γίνουν αυτές οι αρχές πράξη.

Η διαδικασία διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα αρχίσει με την Κύπρο και τις δέκα χώρες της Ανατολικής Ευρώπης στις 30 Μαρτίου του 1998. Όπως είπα, αυτό ικανοποιεί ένα βασικό αίτημα της Ελλάδας. Η διαδικασία θα έχει δύο μορφές: Η μία μορφή, η οποία θα εφαρμοστεί σε πέντε χώρες και την Κύπρο, θα είναι η μορφή μιας Διακυβερνητικής Διάσκεψης. Και η άλλη μορφή θα είναι η μορφή Συμβουλίων Υπουργών, όπου θα συζητούνται τα θέματα τα οποία εκκρεμούν.

Ειδικά για την Κύπρο, τα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου επισημαίνουν ότι η διαδικασία ένταξης, προσχώρησης της Κύπρου στην Ε.Ε. θα επηρεάσουν θετικά την προσπάθεια πολιτικής επίλυσης του Κυπριακού, στο πλαίσιο του ΟΗΕ.

Μετά από σκληρές διαπραγματεύσεις, πραγματικά σκληρές, διασφαλίστηκε ότι η νόμιμη Κυπριακή Κυβέρνηση θα είναι ο διαπραγματευτής και απετράπη η προσπάθεια να γίνει η διαπραγμάτευση χωριστά με τις δύο Κοινότητες ή να γίνει μια διαπραγμάτευση, η οποία θα έχει ως προϋπόθεση την πολιτική επίλυση του Κυπριακού.

Όσον αφορά τώρα τη σχέση με την Τουρκία, εκείνο το οποίο προκύπτει από το Κείμενο και ήταν και επιδίωξή μας, είναι η σχέση της Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση να ενταχθεί σ' ένα πλαίσιο, το οποίο εξασφαλίζει ότι καθοριστικοί κανόνες γι' αυτή τη σχέση θα είναι οι κανόνες οι οποίοι ισχύουν στην Ε.Ε. και ότι η σχέση αυτή θα εξελισσεται, σύμφωνα με το κοινοτικό κεκτημένο.

Πιστεύουμε ότι με τις ρυθμίσεις οι οποίες υπάρχουν, αφ' ενός εκείνες που σχετίζονται με την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας και αφ' ετέρου εκείνες οι οποίες σχετίζονται με τη Διάσκεψη, εφόσον η Τουρκία δεχτεί να συμμετάσχει στη Διάσκεψη, δρομολογείται μια διαδικασία παρακολούθησης των εξελίξεων, η οποία θα συμβάλλει στο να γίνει δεκτό, στις σχέσεις της Τουρκίας με την Ε.Ε., το κοινοτικό κεκτημένο και να ισχύσουν για τις σχέσεις της Τουρκίας με όλες τις χώρες-μέλη της Ε.Ε. οι κανόνες οι οποίοι διέπουν τις σχέσεις των χωρών της Ε.Ε.

Η ευρωπαϊκή στρατηγική η οποία περιέχεται στο Κείμενο, είναι μια στρατηγική που στοχεύει στην ικανοποιητική και σταθερή σχέση με την Ελλάδα και τη διευθέτηση των οποιωνδήποτε διαφορών, σύμφωνα με τις αρχές τις οποίες έχουμε θέσει και συγκεκριμένα και με την προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Διαφορών όπως τις αντιλαμβάνεται η Τουρκία. Και θέλω να το τονίσω αυτό, για να μην υπάρχει καμία παρεξήγηση.

Θέλω, επίσης, να τονίσω ότι στο σημείο αυτό των αποφάσεων αναφέρεται ότι η Τουρκία θα πρέπει να υποστηρίξει τις διαπραγματεύσεις που διεξάγονται υπό την αιγίδα του ΟΗΕ για την επίλυση του Κυπριακού, σύμφωνα με τα σχετικά Ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Η Τουρκία, όπως ξέρετε κυρίες και κύριοι, είχε μία κεντρική επιδίωξη τις μέρες αυτές και είχε θέσει δια του Πρωθυπουργού της στον Πρόεδρο του Συμβουλίου, κατά την επίσκεψή του στην Άγκυρα, ένα κεντρικό γι' αυτή θέμα. Ήθελε να αναγνωριστεί ως η δωδέκατη προς ένταξη χώρα. Το Συμβούλιο αποφάσισε ότι η Τουρκία δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να είναι υποψήφια χώρα, ότι για την Τουρκία, όπως και για όλες τις άλλες χώρες -για να μην συγκεκριμενοποιούμε το θέμα μόνον στην Τουρκία- θα ισχύσουν τα κριτήρια της Κοπεγχάγης. Τα κριτήρια θα είναι τα ίδια για όλους. Δεν είναι δυνατό να υπάρξουν εξαιρέσεις.

Για να κλείσω αυτό το πρώτο τμήμα πρέπει να τονίσω ότι: η διεύρυνση αποφασίστηκε στην κατεύθυνση που επιδιώκαμε. Η Κύπρος συμμετέχει στις διαδικασίες ένταξης. Προβλήματα τα οποία ίσως ήταν στην επιδίωξη κάποιων για τη διασύνδεση με το πολιτικό πρόβλημα, δεν τέθηκαν ή τέτοιες επιδιώξεις δεν πέρασαν, για να ακριβολογώ. Διαμορφώθηκε μέσα από το Κείμενο μια σχέση με την Τουρκία η οποία επιτρέπει -θα χρησιμοποιούσα τη φράση- τον καλύτερο έλεγχο της όλης κατάστασης, επιτρέπει την καλύτερη διαμόρφωση της σχέσης. Διαμορφώθηκε και μία Ευρωπαϊκή Διάσκεψη, η οποία θα επιτρέψει στην Ευρώπη να ανοίξει διαδικασίες συνεργασίας με χώρες που δεν συμμετέχουν στην ομάδα των «11» υποψηφίων προς ένταξη χωρών.

Ας έρθω τώρα στο επόμενο Κεφάλαιο που αναφέρεται στο άτυπο Συμβούλιο Εύρω. Έγινε δεκτό αυτό που σας ανέφερα και χθες, ότι οι Υπουργοί των χωρών της ζώνης του Εύρω μπορούν να συναντώνται και να συζητούν θέματα τα οποία είναι ειδικά γι' αυτούς, αλλά όλα τα γενικότερα θέματα θα πρέπει να συζητώνται από τους «15» μαζί. Αυτή ήταν και η δική μας θέση. Όπως δική μας θέση, η οποία γίνεται δεκτή μέσα από ένα Ψήφισμα του Συμβουλίου, είναι ότι θα υπάρχει οικονομική καθοδήγηση της πορείας προς την ΟΝΕ. Θα υπάρχει, με άλλα λόγια, αυτό που είχαμε πει, μια οικονομική διακυβέρνηση και αυτό θα πραγματοποιηθεί μέσα από τις διατάξεις οι οποίες καθορίζουν μία ενισχυμένη παρακολούθηση των εξελίξεων από το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών (ECOFIN). Θα πραγματοποιείται μέσα από την καθιέρωση άσκησης εποπτείας στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για θέματα νομισματικής πολιτικής, όπως είναι τα επιτόκια. Και τέλος, από το γεγονός ότι το ECOFIN θα προσδιορίζει το πλαίσιο άσκησης της συναλλαγματικής πολιτικής της Ε.Ε. απέναντι στα κυριότερα νομίσματα. Δηλαδή και σ' αυτό το σημείο η γενική κατεύθυνση την οποία είχαμε στηρίξει είναι η κατεύθυνση την οποία αποδέχθηκε το Συμβούλιο.

Αυτή τη στιγμή, εκείνο το οποίο συζητείται στο Συμβούλιο είναι το θέμα της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και το δημοσιονομικό πλαίσιο. Αναμένεται, σύμφωνα με τις συζητήσεις που έχουν γίνει, ότι σ' αυτό δεν θα υπάρξει συγκεκριμένη απόφαση, αλλά αυτό είναι ένα θέμα το οποίο θα εξεταστεί μεταγενέστερα.

Αυτά είχα να σας πω, σχετικά με όσα έχουν συμβεί μέχρι στιγμής.

Ακούω τώρα τις ερωτήσεις σας.

ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ (ΤΟ ΒΗΜΑ): Κύριε Πρόεδρε, αντιλαμβάνομαι ότι τις προσκλήσεις για τη συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Διάσκεψη προς τις χώρες, περιλαμβανομένης και της Τουρκίας, θα της κάνει η Προεδρία. Ή κάνω λάθος;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Μάλιστα.

ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ: Το περιεχόμενο της προσκλήσεως τί θα είναι; Θα είναι ένα τυπικό ή θα πρέπει να απαντήσει η χώρα ότι «δέχομαι αυτά τα οποία έχετε συζητήσει»;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Αυτό το θέμα δεν το έχουμε συζητήσει με λεπτομέρειες. Εάν κοιτάξετε το Κείμενο υπάρχουν δύο παράγραφοι. Η παράγραφος 5 και η παράγραφος 6. Στην παράγραφο 5 αναφέρεται το εξής: «Μέλη της Διάσκεψης θα πρέπει να δεσμεύονται αμοιβαία, όσον αφορά την ειρήνη, την ασφάλεια και τις σχέσεις καλής γειτονίας, το σεβασμό της κυριαρχίας των άλλων χωρών, των αρχών στις οποίες βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση, την ακεραιότητα και το απαραβίαστο των εξωτερικών συνόρων και των αρχών του Διεθνούς Δικαίου κ.τ.λ.». Στην παράγραφο 6 λέει: «Στη Διάσκεψη αυτή θα κληθούν να συμμετάσχουν τα κράτη που θα αποδεχθούν τα ως άνω κριτήρια (δηλαδή της παρ. 5) και θα προσυπογράψουν τις ως άνω αρχές». Γι' αυτή τη φράση έγινε συζήτηση επί πάρα πολλή ώρα. Ίσως και μία ώρα. Γιατί ορισμένες χώρες ήθελαν να τη διαγράψουν, διότι θεωρούν -κι έτσι είναι- ότι η φράση αυτή θέτει τα παραπάνω ως όρους, ότι οι όροι αυτοί θα πρέπει να γίνουν ρητά αποδεκτοί και δεν ήθελαν να υπάρχουν αυτοί οι όροι.

Κι εμείς δώσαμε μάχη να μείνει αυτή η φράση και έμεινε, διότι είπαμε ότι πράγματι πρέπει να είναι όροι. Πρέπει να είναι σαφές ότι αυτά θα γίνουν αποδεκτά και θα εφραμοστούν.

ΜΕΛΕΤΗΣ (NET): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να ρωτήσω εάν έχει κλείσει η συζήτηση για το θέμα της Τουρκίας και αν πρόκειται να το συζητήσετε και πάλι στην τελευταία συνεδρίαση και αν σας ανησυχεί ...

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Το θέμα της Τουρκίας έχει κλείσει. Δεν ξέρω εάν τώρα που λείπουμε θέσει κάποιος ξανά αυτό το θέμα. Αλλά, αν το θέσει ξανά δεν θα ακολουθήσει κανόνες, οι οποίοι εφαρμόζονται μέχρι τώρα στις Συνόδους Κορυφής. Όταν κλείνει η συζήτηση για ένα Κεφάλαιο, έκλεισε η συζήτηση. Σας είπα, όμως, ότι δεν έχουμε τελειώσει.

ΜΕΛΕΤΗΣ: Το δεύτερο σκέλος της ερώτησής μου, που δεν ολοκλήρωσα, είναι αν σας ανησυχεί το δείγμα γραφής που έχει δώσει η Τουρκία, αντιδρώντας για τις εδώ εξελίξεις με παραβιάσεις που έχουν γίνει τις τελευταίες ημέρες και αν πιστεύετε ότι μπορεί να υπάρξει μία κλιμάκωση των αντιδράσεων και των προκλήσεων της Άγκυρας

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν με ανησυχεί αυτό. Είχα δηλώσει και στην Αθήνα ότι σε όλη αυτή την περίοδο θα υπάρχει όλο και περισσότερη ένταση. Γιατί επιδίωξη της Τουρκίας ήταν να γίνει υποψήφια προς ένταξη χώρα, να πιέσει για να αναγνωριστεί αυτή η υποψηφιότητα, να πιέσει για να μη γίνουν δεκτές οι δικές μας απόψεις. Το περιμέναμε αυτό και περιμένουμε, επίσης, ότι για τις επόμενες εβδομάδες θα υπάρχει ένταση. Διότι αυτό δεν είναι εύκολο να γίνει αποδεκτό, γιατί καλλιέργησαν την εντύπωση ότι βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο με τις άλλες χώρες και ότι γι' αυτούς δεν ισχύουν τα κριτήρια της Κοπεγχάγης και δεν ισχύουν οι ίδιοι κανόνες που ισχύουν για τους άλλους. Η απάντηση δόθηκε σαφέστατα από το Συμβούλιο. Ισχύουν τα κριτήρια της Κοπεγχάγης, ισχύουν οι γενικοί κανόνες. Θα υπάρξει αντίδραση, αλλά δεν γίνεται τίποτε χωρίς μάχες. Δεν μπορούμε να καταφέρουμε να ομαλοποιήσουμε τη σχέση χωρίς τη δεδομένη στιγμή να αποδεχθούμε τέτοιες εντάσεις.

Θέλω να τονίσω ότι εκείνο που μας ενδιαφέρει εμάς στην Ελλάδα δεν είναι να αποκλείσουμε την Τουρκία, δεν είναι να βάλουμε την Τουρκία στη γωνιά, δεν είναι να αποκλείσουμε την ευρωπαϊκή προοπτική της. Αντίθετα, θέλουμε να υπάρχει ευρωπαϊκή προοπτική. Θέλουμε να υπάρχει η δυνατότητα μιας εξέλιξης. Αλλα, ταυτόχρονα θέλουμε να καθιερώσουμε το πλαίσιο εκείνο μέσα στο οποίο η εξέλιξη αυτή θα είναι ομαλή, ειρηνική, θα είναι μια εξέλιξη συνεργασίας, θα είναι μια εξέλιξη η οποία θα επιτρέψει να ξεπεράσουμε προβλήματα, τριβές, αντιθέσεις. Και αυτό θα πρέπει να το καταλάβει η Τουρκία. Θα πρέπει να καταλάβει η Τουρκία ότι συνεργαστήκαμε και για την Τουρκία σ' αυτή την υπόθεση. Γιατί δεν είμαστε η μόνη χώρα -και ας φαντάζει προς τα έξω ότι το ελληνοτουρκικό είναι το θέμα που κυριαρχεί σ' αυτή την περιοχή και ως εκ τούτου στην Ε.Ε.- που έχει αυτές τις απόψεις. Υπήρχαν και πολλές άλλες χώρες οι οποίες έχουν τις ίδιες με μας απόψεις, άλλες χώρες έθεσαν το θέμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και άλλες χώρες οι οποίες τόνισαν ότι όταν συμφωνήθηκε η τελωνειακή ένωση είχαν αναληφθεί ορισμένες υποχρεώσεις, ότι οι υποχρεώσεις αυτές δεν τηρήθηκαν και ότι δεν μπορούμε να προχωρούμε χωρίς να τηρούνται ανειλημμένες υποχρεώσεις.

ΜΠΕΛΛΟΣ (ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ): *Κύριε Πρόεδρε, επειδή τα δύο τελευταία χρόνια -όπως είπατε κι εσείς- κατ' επανάληψη στις Συνόδους Κορυφής έχει τονιστεί ότι οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις της Κύπρου θα αρχίσουν και δεν έχει γίνει καμία απολύτως σύνδεση με το πολιτικό πρόβλημα της Κύπρου, το γεγονός ότι γίνεται για πρώτη φορά στο δικό σας επίπεδο, πιστεύετε ότι έχει σχέση με την εξέλιξη της υπόθεσης της Τουρκίας, γνωρίζοντας τη δεδομένη γαλλική θέση στο θέμα αυτό; Και μια δεύτερη ερώτηση, κύριε Πρόεδρε, για το Ευρώ: Πιστεύετε ότι πρέπει να προσδιοριστούν τα θέματα, στα οποία δεν θα μπορούν να συμμετάσχουν οι «4» στη συζήτηση; Διότι είναι λίγο δύσκολο -νομίζω- να εντοπίσουμε ποιά θέματα δεν ενδιαφέρουν τους «4», ειδικά όταν πρόκειται για ισοτιμίες και οικονομία.*

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Οι διαπραγματεύσεις για την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχουν αρχίσει. Οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις επρόκειτο να αρχίσουν μετά τη Συνθήκη του Άμστερνταμ. Υπεγράφη η Συνθήκη του Άμστερνταμ και είχαμε πει ότι θα περάσουν έξι μήνες από την υπογραφή της και μετά θα αρχίσουν οι διαπραγματεύσεις. Και όλα εξελίσσονται, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που έχουμε αποφασίσει.

Σας είπα και πριν ότι η ένταση ήταν αναμενόμενη. Όσο περισσότερο πλησιάζει η στιγμή της κρίσης, το θερμόμετρο ανεβαίνει. Και αν υπάρχουν και άλλες κρίσεις (και δεν εννοώ «κρίσεις» με την έννοια της «αναμέτρησης», εννοώ «κρίσεις» με την έννοια της «απόφασης»), όσο, λοιπόν, πλησιάζει η ώρα άλλων αποφάσεων, τόσο είναι πιθανό να ανεβαίνει πάλι το θερμόμετρο. Αυτό πρέπει να το συνηθίσουμε, αλλά πρέπει ταυτόχρονα να πορευθούμε την πορεία μας. Αυτό που έγινε σήμερα, είναι κάτι το οποίο ήταν μέσα στο πλαίσιο του δυνατού.

Πιστεύω ότι από πλευράς του Προέδρου Σιράκ και της Γαλλίας, δεν θα έπρεπε να είναι έτσι, διότι ήμουν στο Παρίσι την περασμένη εβδομάδα. Στο Παρίσι είχα μία κατ' ιδίαν συζήτηση, επί μισή ώρα περίπου, με τον Πρόεδρο Σιράκ. Συζητήσαμε αυτά τα θέματα. Του ανέπτυξα την άποψη, την οποία είχε ακούσει και στο Συμβούλιο Κορυφής. Και στην άποψη αυτή -μπορώ να πω πολύ μετρημένα- δεν είχε καμιά αντίρρηση.

Στην κατ' ιδίαν συζήτηση που είχα με τον Γάλλο Πρόεδρο, ο κ. Σιράκ είχε θεωρήσει ότι το να λέγεται ή το να τίθεται ως προϋπόθεση η προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο

της Χάγης για όλες τις χώρες που θα συμμετάσχουν, ούτε υπερβολικό, ούτε παράλογο είναι. Ούτε είχε αναφερθεί στο θέμα της Κύπρου, ούτε είχε αναφερθεί στην επίλυση του πολιτικού προβλήματος και δεν μας είχε προειδεάσει, ούτε μας είχε ζητήσει την άποψή μας γι' αυτά τα θέματα.

Λοιπόν, η αντίδραση ήταν μια αντίδραση -θα έλεγα- εκτός αναμενομένων, όχι γιατί δεν υπάρχουν τέτοιες αντιδράσεις, αλλά γιατί -όπως σας είπα- είχε υπάρξει μια μακρά συζήτηση με τη Γαλλική Κυβέρνηση και τον Πρόεδρο Σιράκ, συνολικά, πέραν των δύο ωρών.

Τώρα, γιατί έγινε αυτό; Νομίζω ότι η αντίδραση αυτή έγινε ή ήταν αποτέλεσμα του ότι όταν αποφασίσαμε και λύσαμε αυτό το θέμα που αφορά την Τουρκία, τότε, εκ των υστέρων η Γαλλία θεώρησε ή ο κ. Σιράκ θεώρησε πως πρέπει να δημιουργήσει κάποιο άλλο πρόβλημα, μήπως και επανέλθουμε στα προηγούμενα. Προσπάθησε να κάνει ένα «πακέτο» και αυτό το «πακέτο» δεν το πέτυχε.

ΠΟΥΛΙΔΟΥ (ΑΥΓΗ - ΕΠΕΝΔΥΤΗΣ): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να σας ρωτήσω στο Κεφάλαιο για την ευρωπαϊκή στρατηγική για την Τουρκία, το σημείο «3» (αν δεν έχει τροποποιηθεί), προβλέπει εφαρμογή της χρηματοδοτικής συνεργασίας. Θέλω, λοιπόν, να σας ρωτήσω, αν αυτή η αναφορά συνεπάγεται και άρση του ελληνικού «βέτο» στο χρηματοδοτικό κανονισμό όπως αντιλαμβανόμαστε, το οποίο «βέτο», όμως, μέχρι τώρα συναρτούσαμε με την τουρκική προσφυγή στη Χάγη για τα Ίμια.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Αν κοιτάξετε το Κείμενο (των Συμπερασμάτων) θα δείτε ότι στο σημείο 34 αναφέρεται επί λέξει «οι αποφάσεις, τα κριτήρια της Κοπεγχάγης και η θέση του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου του 1997». Υπάρχει και η απόφαση της 15ης Ιουλίου του 1996, η οποία δεν αναφέρεται ρητά εδώ, διότι όπως δήλωσε η Προεδρία σε ερώτησή μας, είναι αυτονόητο ότι συμπεριλαμβάνεται ως προγενέστερη στη μεταγενέστερη της 29ης Απριλίου του 1997.

Εμείς έχουμε δηλώσει και το δήλωσα χθες το βράδυ κατά το δείπνο όπου ρωτήθηκα, εάν εμείς εμμένουμε στη σύνδεση του χρηματοδοτικού πρωτοκόλλου με τη δήλωση για την προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης σχετικά με τις δήθεν διεκδικήσεις της Τουρκίας και απάντησα σ' αυτό ότι εμμένουμε. Συνεπώς, δεν υπάρχει τέτοιο θέμα για μας.

ΦΙΛΙΠΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (ΣΚΑΪ): Κύριε Πρόεδρε, σε κάποια απάντησή σας, είπατε ότι λόγω των εδώ εξελίξεων αναμένετε και νέες εντάσεις από την Τουρκία. Έχετε κάποιες ενδείξεις για το τί είδους εντάσεις θα είναι αυτές και ποιός έκτασης;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν έχω ειδικές πληροφορίες, ούτε έχω εντοπίσει κάποιο θέμα. Εκείνο που είχα διαπιστώσει εδώ και καιρό και επαληθεύτηκα, είναι: Όσο πλησιάζουμε την ώρα των αποφάσεων -σας το επαναλαμβάνω- ο καθένας προσπαθεί με τον τρόπο του να επηρεάσει τις αποφάσεις. Είμαστε ακόμα (ας το πω έτσι) στο χώρο των αποφάσεων. Και σ' αυτό το χώρο των αποφάσεων (και επειδή ακριβώς βρισκόμαστε σ' αυτό το πεδίο) και η Τουρκία θα προσπαθήσει, με το δικό της τρόπο, να επιδιώξει αυτό που θέλει.

ΔΕΛΑΣΤΙΚ (ΠΡΙΝ): Κύριε Πρόεδρε, στο Κεφάλαιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής απέναντι στην Τουρκία, σε εκείνο το σημείο είναι και το μοναδικό στο οποίο γίνεται ρητή αναφορά στις ελληνοτουρκικές διαφορές. Σε εκείνο το σημείο, λοιπόν, τουλάχιστον στο προσχέδιο που έχουμε εμείς στα χέρια μας, αναφέρεται «να προτιμηθεί ιδιαιτέ-

πως η δικαστική οδός για την επίλυση των διαφορών, για παράδειγμα το Δικαστήριο της Χάγης».

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Αυτό έχει αλλάξει, κ. Δελαστίκ.

ΔΕΛΑΣΤΙΚ: Αυτό ήθελα να ρωτήσω, αν έχει αλλάξει, τί έχει μπει στο σημείο αυτό και αν μας ικανοποιεί.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: «Ειδικότερα το Διεθνές Δικαστήριο».

ΔΕΛΑΣΤΙΚ: Μας ικανοποιεί πλήρως αυτό, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Μας ικανοποιεί, διότι υπάρχει και το προηγούμενο (το άλλο προηγούμενο).

Θ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Υπάρχουν και προβλήματα που δεν μπορούν να πάνε στο Δικαστήριο.

(Ανεπίσημη μετάφραση από την αγγλική)

Μ. Α. ΜΠΙΡΑΝΤ: Κύριε Πρόεδρε, ίσως να θέτω την ίδια ερώτηση που, ενδεχομένως, να έθεσαν προηγουμένως οι Έλληνες συνάδελφοί μου ...

Θ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Θα πρέπει να μάθετε και ελληνικά!

Μ. Α. ΜΠΙΡΑΝΤ: Ναι, το γνωρίζω! Κύριε Πρόεδρε, είσαστε ευτυχής με τα αποτελέσματα; Και δεύτερον, τί νομίζετε, η πόρτα με την Τουρκία είναι τώρα κλειστή, ανοιχτή ή μισάνοιχτη; Και η τρίτη ερώτηση: Υπάρχουν προϋποθέσεις ακόμη και για την Τουρκία, προκειμένου να συμμετάσχει στην Ευρωπαϊκή Διάσκεψη; Θα πρέπει η Τουρκία να εκπληρώσει τις προϋποθέσεις αυτές, για να γίνει δεκτή; Πώς θα λειτουργήσει αυτός ο μηχανισμός;

(Ανεπίσημη μετάφραση από την αγγλική)

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Η πόρτα είναι ανοιχτή. Ούτε μισάνοιχτη, ούτε κλειστή. Θέλουμε η πόρτα να παραμείνει ανοιχτή. Θέλουμε -όπως είπα- η Τουρκία να συνεργάζεται με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αλλά, να συνεργάζεται υπό ορισμένους όρους, που θα εγγυώνται την ειρηνική συνεργασία και θα εγγυώνται, επίσης, την ειρήνη στην περιοχή. Γι' αυτό το λόγο, εμείς και οι άλλες ευρωπαϊκές χώρες -θα ήθελα, ωστόσο, να τονίσω το «εμείς», η Ελλάδα- καταβάλαμε προσπάθεια να συνεργαστούμε για τη διαμόρφωση μιας απόφασης, που θα μας διασφαλίζει ότι δεν θα υπάρχουν προβλήματα στο μέλλον. Αυτό είναι το πιο ενδιαφέρον και το πιο σημαντικό πράγμα για μας. Συνεπώς, το πιο σημαντικό πράγμα για μας είναι πως αν η Τουρκία αποφασίσει να συνεργαστεί -και εναπόκειται στην Τουρκία να αποφασίσει- τότε αυτή η συνεργασία θα πρέπει να λάβει χώρα κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μην έχουμε προβλήματα στο μέλλον.

Ως προς την ερώτησή σας για την Ευρωπαϊκή Διάσκεψη: Φυσικά, όπως είπα προηγουμένως, οι όροι δεν αφορούν μόνον την Τουρκία (διότι η Διάσκεψη δεν αφορά μόνον την Τουρκία) αφορούν όλες τις χώρες, που θα ήθελαν να συμμετάσχουν σ' αυτή τη Διάσκεψη. Για παράδειγμα, ένας από τους όρους είναι ο εξής: Δεν μπορεί καμία χώρα να συμμετέχει στην Ευρωπαϊκή Διάσκεψη, δηλαδή να συνεργάζεται με την Ευρω-

παϊκή Ένωση και ταυτόχρονα να ασκεί «βέτο» για την ένταξη κάποιας άλλης χώρας στην Ε.Ε. Επομένως, πρέπει κανείς να αποδεχθεί, και το αποδέχεται συμμετέχοντας στη Διάσκεψη, ότι δεν μπορεί να ασκεί «βέτο» στις διαπραγματεύσεις ένταξης κάποιας άλλης χώρας. Και νομίζω ότι αυτό είναι σαφέστατο και αποτελεί το μοναδικό τρόπο για να διασφαλιστεί πως η Ευρωπαϊκή Ένωση θα διευρυνθεί προς πάσαν κατεύθυνση.

Σας ευχαριστώ πολύ.